

VALTU

LEHT
NR. 9 (66) 1992 DETSEMBER
ILMUB JUUNIST 1987

TÄNA LEHES

- * VALTU KOOL 125
- * REFORMIKOMISJONI OTSUSED
- * ÖNNITLUSED
- * KUS ELAB JÕULUVANA
- * VALLAVOLIKOGUS

Meie kool 125

Kõik meie endised õpetajad ja vilistlased on oodatud kooli 125. aastapäeva tähistamisele 19. detsembril

Kell 15 «Möödunu ja tänapäev»

Kell 18 kontsert ja meelelahutus

Tulge ja meenutage möödunud aastaid!

*Valtu osaiühistu
õnnitleb
Valtu kooli
tähtpäeva puhul*

Reformikomisjoni otsused

Protokoll nr. 11 4. november 1992

P ä e v a k o r d:

1. Õigusevastaselt võõrandatud vara omanikuks tunnistamine ja ühistatud vara kompenseerimine avaldajatele.

Komisjon, vaadanud läbi avaldused, otsustab:

1. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Jaanimäe talu maade suurusega 38,64 ha omanikuks Pärnamägi Elfriede.

2. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Sarapiku talu maade suurusega 23,21 ha omanikuks Muulmann Vambola.

3. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Raja talu maade suurusega 43,79 ha omanikuks Muulman Arved.

4. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Rähni talu maade suurusega 36,79 ha omanikuks Miilen Riho. Ühistatud vara kuulub kompenseerimisele Miilen Oolile.

5. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Kutari talu maade suurusega 13,46 ha omanikuks Mahlapuu Olo. Ühistatud vara kuulub kompenseerimisele Mahlapuu Lindale. 0,2 ha suurune maa-ala talumaadest kuulub kompenseerimisele.

6. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Otsa talu maade suurusega 52,12 ha omanikuks Hindremäe Aare. 1 ha suurune maa-ala kuulub kompenseerimisele. Ühistatud vara akti nimekirjas olevad laut ja sepikoda tagastatakse aktiga Hindremäe Evaldile.

Protokoll nr. 12 11. november 1992

Komisjon otsustab:

1. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Muru talu maade suurusega 0,845 omanikuks Kaasik Maimu, 0,3 ha suurune maa-ala sellest kuulub kompenseerimisele

2. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Sõmera talu maade suurusega 50,0 ha omanikeks Lainelo Reet ja Susi Tiina. Ühistatud vara kuulub kompenseerimisele Reet Laineloole.

3. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Pruuli talu maade suurusega 39,56 ha omanikeks Pärt Helve ja Pärt Vello. 0,78 ha suurune maa-ala kuulub kompenseerimisele Pärt Helvele.

4. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Resti-Möldri talu maade suurusega 23,34 ha omanikuks Tool Helmi. 2 ha suurune maa-ala kuulub kompenseerimisele.

5. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Veski talu maade suurusega 33,14 ha omanikuks Kraft Hilve.

6. Valtu põllumajandusreformi komisjon võtab teadmiseks, et täpsustatud arvestuse põhjal on loomühiku maksumus 545,85-EEK.

7. Valtu põllumajandusreformi komisjon võtab teadmiseks, et seoses kommunaalmajanduse ülevõtmisega vallale on reformikomisjonil võimalus taotleda komisjoni fondi (5% majandi põhivahendite maksumusest) ülekandmist valla arvele.

8. Valtu põllumajandusreformi komisjon võtab teadmiseks, et lehmade kätteandmise kord kinnitatakse majandi volinike koosolekul.

Protokoll nr. 13 25. november 1992

Komisjon otsustab:

1. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Kalda talu maade suurusega 19,12 ha omanikuks Kiiraja Heino.

2. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Raja talu maade suurusega 20,46 ha omanikuks Gerst Laine.

3. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Moobli talu maade suurusega 0,101 ha omanikuks Mobil Arvi.

4. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Nurmati talu maade suurusega 36,43 ha omanikuks Õlviste Milvi. 2 ha suurune maa-ala kuulub kompenseerimisele.

5. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Raudhansu talu maade suurusega 38,07 ha omanikuks Smitt Harry. Aktiga tagastatakse ühistatud vara nimekirjas olevad kuur, küün ja ait.

6. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Eomatsi talu maade suurusega 50,59 ha omanikeks Eplik Urve, Tamme Asta, Puss Kaja, Rebel Sirje ja Rebel Jaan. Omanike nõusolekul kompenseeritakse ühistatud vara Rebel Sirjele.

Protokoll nr. 14 2. detsember 1992

Komisjon otsustab:

1. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Kulu talu maade suurusega 47,96 ha omanikeks Kresmer Jüri ja Remmelgas Malle. 0,2 ha suurune maa-ala kuulub kompenseerimisele. Ühistatud vara kuulub tagastamisele Kresmer Jürile. Aktiga tagastatakse ühistatud vara aktis olevad kuivati ja ait.

2. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Kaljala talu maade suurusega 14,94 ha omanikuks Keive Tämme. 0,25 ha suurune maa-ala kuulub kompenseerimisele. Ühistatud vara kuulub tagastamisele Linda Luksepale.

3. Tunnistada Järvela Vahur ühistatud vara omanikuks.

4. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Lame talu maade suurusega 39,24 ha omanikuks Radiko Ants. 2 ha suurune maa-ala kuulub kompenseerimisele.

5. Tunnistada õigusevastaselt võõrandatud Mõisimaa-Altperre talu maade suurusega 46,63 ha omanikeks Toomas Karma ja Niinemets Vaike. Ühistatud vara kuulub tagastamisele Eduard Tormetile.

Õnnitleme juubilare

Meie elu on päevade summa,
iga päev olgu elamist väärt,
peitku eneses hurma ja lumma,
äng ja kurbus kadugu säält.

85

MARIE PIIRVALU 15. detsember
LINDA MAHLAPUU 16. detsember

65

LEILI MUDDI 16. detsember

50

ARVED MUULMANN 2. detsember
LEIDI KIDRA 5. detsember
ELVE SMITT 12. detsember

Kehtna valla volikogus

1993. AASTA EELARVE

— Soovitatav summa on 18,4 miljonit krooni. Sealhulgas on ehitusalane kulu 34%, kapitaalremondiks planeeritud kulu 24%, hiljuti üleantud elamu-kommunaali kulud 30% valla eelarvest. Viimasel ajal palju kära tekitanud vallavalitsuse halduskulud oleksid 2%.

Kust tuleb see 18,4 miljonit krooni?

Ehitusnõunik Hendrik Taluri:

— Keava algkoolis on vesi sees.

— Kehtna katlamaja ümberehitamise eksperdid olid Kehtnas. Lõplik otsus laenu saamise kohta on veel tegemata.

— Energiasäästu programmidega hakkavad tegema Lokutal Mati Michelis koos meeskonnaga. Kehtnas Aleksander Kuruson, Valtus Meelis Kask.

— Eidapere raielangi küsimus. Eidapere metskond märkis maha suurema piina, saadud puidukogus on suurem. Asi on tõsine, sest mängus on raha. Ilmselt tuleb ka vallal seda kahju kanda.

— Nõutakse ehituse järelevaivat, s.t. neutraalset kontrollijat igal ehitusel. Funktsioonid jääksid ehitusnõunikule.

— Kehtna alevikus tarbitakse sooja vett ühe inimese kohta mitu korda normist rohkem. Ületarbitud soe vesi tuleb kinni maksta vallal, sest korterites puuduvad sooja vee arvestid. Kui korteris on temperatuur alla +18 kraadi ja kontrollimine seda ka näitab, kasutatakse kütte eest võetava raha arvestamisel koefitsienti, et maksu kütte eest vähendada. Tekkinud vahe maksab kinni vald.

Sotsiaalhooldusnõunik Mare Käpp:

— Vallal on võimalik tellida vanuritele tasuta 300 eksemplari ajalehte «Videvik». Sellise pakumise tegi «Videviku» toimetuse sponsor on Tallinas. Sidejaoskondadele on sellest teatatud.

— Keava algkooli näituse külastamiseks oli kasutada sõiduk ja kogu vallavalitsus käis näitusel.

— Invaühing tellis invaliidide nimekirjad, need on valmis.

Maanõunik Heik Past:

— Püüame anda Kehtna aleviku inimestele, kellel on maja, võimaluse saada pool hektarit maad. Selleks on kokkulepe ka riigimajandiga, et esmane õigus vabaks jäävatele talumaadele oleks vallal.

*

— Volikogu esimees Silvi Ojamuru informeeris vallavalitsuse tegemistest ning eesseisvatest ülesannetest: hädaabitöödest, osavõtust energiasäästu programmide ja haldusreformi konkurssidest.

— Kinnitati korterite erastamise komisjon: Ants Siitan, Helje Nahkur, Maire Aus, Kersti Tehu, Eve Piir ja sõltumatu ekspert Hendrik Taluri.

— Ants Siitan oli ette valmistanud eluruumide erastamise küsimuse. Teema äratas saadikutes suurt huvi ning pärast pikka arutelu hinnitati etalonruutmeetri hinnaks vallas 100 krooni ja koefitsiendiks 0,5.

— Volikogu kinnitas Kehtna SI ja Valtu osaühistu ühistatud vara ümberhindamise ekvivalendid. Nn. lehmahind Kehtnas on 385,2 ja Valtus 545,85 Eesti krooni.

— Volikogule oli laekunud Eva Helmi avaldus õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise komisjoni otsuse kohta. Volinikud pidasid otsust igati seaduslikuks.

— Ametist vabastati senine valla politseikonstaabel Aleksei Peganov ning kohale kinnitati uus politseikonstaabel Peeter Käsper. Kohal viibis välipolitsei komissar Tiit Tammaru, kes noort konstaablit volikogu liikmetele tutvustas. Politseipäeva puhul otsustati premeerida Eidapere noort energilist kordnikku Gert Haasa.

— Muudatused tehti Lokuta põllumajandusreformikomisjoni ja õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise komisjoni koosseisus. Esimeses asendab Mare Haasa Andi Haas ja teises Mati Michelis.

— Volikogule olid kinnitamiseks esitatud soojusenergia ja kanalisatsiooni tariifid. Soojusenergia omahind kõigub katlamajade piires olenevalt kütuse liigist ja muudest asjaoludest 80—296 krooni gigakalori eest. Külma vee eest tuleb Kehtna ST kõigis kolmes alevikus (Kehtna, Keava, Lelle) tasuda kuus 1 kroon 70 senti inimese kohta. Kanalisatsiooni eest võetav tasu on Valtus, Lelles ja Keavas 5, Kehtnas 7 ning Lokutal ja Eidaperes 12 krooni.

Tariifide kinnitamise otsus oli volinikele päevakorrass raskeim ning hääletamisel jäi kolm voliniku erapooletuks.

— Teadvustati kohalike teedega seonduvad probleemid. Seadusandjate tahtel ja olude sunnil on teed järjekordne proovikivi kohalikele omavalitsusele. Sinna juurde tutvustatud Via Baltica trassi projekt, mis läbiks ka valla rabasid, tundus esialgu nälgijale näljasele kreemikoogi pakkumisena.

— Kinnitati valla pearaamatupidaja Hele-Mall Bärengrubi esitatud täpsutatud eelarve aasta lõpuni.

Kus elab Jõuluvana?

Soome Lapi lääni kutsutakse Jõulumaaiks ja seal elabki Jõuluvana. Lapimaa on üle kahe korrast suurem kui Eesti ning Jõuluvanal on seal mitu peatuspaika, kus teda või päkapikke võib aasta ringi kohata. Jõuluvana päris kodu on saladuslikus kohas Korvatundrul. 483 meetri kõrgune Korvatundru on üsna Soome ja endise N. Liidu piiril. Sinna pääsemiseks on vaja eriluba. Et inimesed saaksid süiski ettekujutuse, kuidas Jõuluvana kodu välja näeb, on kümnekond kilomeetrit piirist ettepoole ehitatud Korvatundru teisik. See paik on autodele ligipääsmatu. Sinna korraldatakse suusa-, mootorsaani- ja põhjapõdrarakendireise.

Jõulumaa pealinn on põhjapõõrijoonel asuv Rovaniemi. Sinna tuleb Jõuluvana kirju kõikjal üle maakera. Palju kirjutavad talle jaapani lapsed. Viimasel ajal on kirju ka Eestist. Jõuluvana abistab kümme päkapikku.

Tähtis Jõuluvana abimees on päkapikk Napsu (eesti keeles võiks ta nimi olla Nips). Tema on

postipäkapikk ja elab Jõuluvana Töökojas Rovaniemis. Napsu postitab vastused ja pakib kingikottid.

Rovaniemis on maailma kõige põhjapoolsem klaasivabrik. Klaasitöökoja nimi on Napapiirin Lasti (Põõrijoone Klaas) ning klaasipuhuja-päkapiku nimi on Mänki.

Pohtimo külas elab suusapäkapikk Pohtimo (Tuulaja).

Luostol elab päkapikuemand Kerttu. Kerttu on põnevalt salapärane, kuid südamlük perenaine.

Kõige põhjapoolsem päkapikk on kullapäkapikk Hippu. Tema uhub kulda Jõuluvana päris kodust väheke põhja pool.

Jõulumaa on rikas maa. Botnia lahe põhjatiipus on Kemi linn. Seal on Kalliskivigalerii, mida valvab kalliskivipäkapikk Gemma.

Ranua alevis elab kaks päkapikku. Murr-Murr lossis elab lossipäkapikk Nessi. Ta on osav käsitöölaine.

Ranuas on maailma põhjapoolsem loomaaed. Loomaeda valvab looduskaitsepäkapikk Jussa.

Väikeses Pello asulas on Jõuluvana Roheline Peatuspaik. See on põhjapoolsem botaanikaaed maailmas. Roheline päkapikk Minttu on juba kogunud üle 2000 taime, mis aasta ringi rohetavad ja Jõuluvana ootavad.

Jõuluvana kõige noorem päkapikk on Peski. Tema on põhjapõdrapäkapikk ning elab Salla Põhjapõdrapuistus.

Kui kõik Jõuluvana peatuspaigad Jõulumaal läbi sõita, saab umbes 1000kilomeetrise automaatika.

Tänavusi kooliuudiseid

SUSSIS, VUSSIS KOOLIPÄEV

10. novembril oli avatud martide gümnaasium, kus õppisid mardid. Neid oli päris palju, ainult VIII ja IX klassi õpilased ei tahtnud kaasa lüüa. Kolmanda tunni ajal liikus koolis ringi direktor, kes korraldas salaluuret. Ta märkis igas klassis üles nii mardid kui ka vaatlejad. Vahetundidel sai aga muusika saatel tantsu lüüa.

25. november oli kadripäev ja seega oli avatud kadride lütseum, mis oli täielikult kadride kool ja poisid ei pidanud seal õppima. Päeva keskel liikus koolis ringi kadride kooli direktor: direktor, õppealajuhataja ja 2 õpilast, kes panid ka kirja nii kadrid kui vaatlejad.

KAIRI KURISOO, VII kl.

MEIE SÖBER PIPI

Kui meil oli lasteaias lõpupidu, tuli sinna ka PIPI. Ta laulis ja hullas ning viskas meile kommi. Ta kutsus meid kooli, öeldes, et seal on kommitorud. Kui olime I ja II klassis, siis Pipi kommitorud töötasid ja tihtipeale saime koolis maiustada. Aga tänavu on meil uus klass ja kommid on kuhugi kadunud. Sellest on kahju, aga üks ta ise taha ka süüa.

Veel on meil PIPI raamatukogu. Head inimesed on sinna raamatuid kinikinud ja Pipi on neid ise ka saatnud. Pipi raamatukogu hoiavad korras Riina ja Anu.

RIINA LOHK ja MERILIN PIIR, III kl.

VÖISTLESID ETLEJAD

Novembrikuus oli mul kaks huvitavat päeva. Esimene oli ühel kolmapäeval, kui Rapla huvikoolis peeti etlejate võistlus. Ma ei käinud seal füksi: meie koolist olid veel Kati Kio ja Piret Pungas ning muidugi õpetaja Anne Archipov, kes oli meile õppimise juures kõvasti abiks olnud.

Osa võttis 30 õpilast VI—IX klassini. Kui üritus pihta hakkas, pidid kõik oma luuletuse ja proosapala žüriile ette lugema. Meie lugesime lõpus ja pidime enne ära minema, kui võitjad õeldi, sest muidu oleksime bussist maha jäänud. Järgmise päeva õhtul sain teada, et olen võitja ja mul on ees sõit Tallinna.

20. novembril läksingi Tallinna Mustpeade Majja. Samuti nagu Raplas, pidin ka seal oma lood ette lugema. Osalejaid oli ka umbes niisama palju kui Raplas. Kui kõik olid lugenud, tehti vaheaeg ja pärast pandi kava kokku. Kava jaoks võeti ühtedelt luuletus, teistelt proosapala. Kell neli oli kontsert, mis oli väga lühike ja kus pealtvaatajateks olid ainult needsamad õpetajad, kes lastega kaasas olid.

KADRI TUKK, VI kl.

1992/93. õppeaastal on koolis

ÕPILASI — 170

POISSE — 80

TÜDRUKUID — 90

ÕPETAJAJD — 16, neist 12 naist ja 4 meest

DIREKTOR — KALJU RAHU

ÕPPEALAJUHATAJA — HELLE PILRIOJA

ÕPETAJAD:

1. ANNE ARCHIPOV — algklassid 1967—
2. VILVE JUTTUS — algklassid 1992—
3. EBKI KESKÜLA — kehaline kasvatus 1992—
4. HELE-MALL KIO — algklassid 1972—
5. ERVIN LAANVEE — emakeel, kirjandus 1984—
6. EVE-MAI LAURIMAA — muusikaõpetus 1978—
7. LUULE LINAMÄE — geograafia, bioloogia 1982—
8. EBE LUIGE — algklassid, tütarlaste tööõpetus 1987—
9. VEERA MAHLAKAS — vene keel, raamatukogu 1975—
10. HELLE PILRIOJA — matemaatika 1963 —
11. ARGO RAHU — poiste tööõpetus 1989—
12. KALJU RAHU — geograafia, bioloogia, kunstõpetus, poiste tööõpetus 1962—
13. TAIMI RAHU — ajalugu, inglise keel, kodanikuõpetus, asjaajamine 1963—
14. THINA TUNNEL — inglise keel, vene keel 1985—
15. MARGE UUSTALU — matemaatika, füüsika, keemia 1980—1986; 1990—
16. EVELIN VAINO — kehaline kasvatus 1988—

TEENINDAV PERSONAL

1. ELNA MARTIN — koristaja
2. INGE BAIKOV — koristaja
3. AILI NURMSALU — raamatupidaja
4. NIKOLAI MAHLAKAS — varustaja

Õpilaste arv viimasel 25 aastal Valtu koolis:

1967 — 61	1975 — 101	1984 — 171
1968 — 69	1976 — 99	1985 — 183
1969 — 71	1977 — 116	1986 — 184
1970 — 73	1978 — 123	1987 — 201
1971 — 82	1979 — 119	1988 — 220
1972 — 78	1980 — 143	1989 — 193
1973 — 91	1981 — 147	1990 — 204
1974 — 97	1982 — 158	1991 — 189
	1983 — 162	1992 — 170

Veerandsajandis on Valtu kooli lõpetanud 3505 õpilast.

Viimase 25 aasta jooksul **Kiitusega lõpetanud**

1. Reet Kõrtsini 1973
2. Mare Reimann 1975
3. Maiu Suurmäe 1977
4. Pille Piirioja 1980
5. Katrin Kauri 1981
6. Ardo Heinaru 1982
7. Argo Rahu 1982
8. Andrus Vaher 1982
9. Evelin Press 1983
10. Reet Saatla 1983
11. Janek Ostašnikov 1986
12. Indrek Rahu 1988
13. Kristi Nero 1988
14. Anneli Treiel 1988
15. Toomas Vaher 1989
16. Ege Pungas 1990
17. Heiti Vahtra 1990
18. Sirli Pailk 1991

VALTU KOOLI JUHATAJAD

Jüri Tamberg	1867—1870	
Jaan Mahoni	1870—1876	*
Karl Kaumann	1876—1879	
Jaan Väli	1879—1896	*
Hans Väli	1896—1905	
Jakob Aavik	1906—1909	*
Ivan Vaga	1910—1911	
Anton Künnapuu	1911—1913	*
Vladimir Ziegel	1913—1919	
Jaan Teimann	1919—1920	*
August Turp	1920—1921	
Jakob Sülla	1921—1939	*
Endel Saage	1939—1944	
Alice Raud	1944—1949	*
Emilie Laev	1949—1950	
Helene Langovits	1950—1952	*
Aino Suviste	1952—1964	
Kalju Rahu	1964—	*

KOOLI ARENG:

1867	Valtu 4kl. Algkool
1909	Valtu 2kl. Ministeeriumikool
1918	Valtu 6kl. Algkool
1947	Valtu 7kl. Algkool
1961	Valtu 8kl. Kool
1988	Valtu 9kl. Kool
1991	Valtu Põhikool

STAAŽIKAMAD ÕPETAJAD VALTUS LÄBI AEGADE

1. Saima Titt (Parasmägi)	1947—1988	— 41
2. Kalju Rahu	1962—	— 30
3. Helle Piirioja (Vülik)	1963—	— 29
4. Taimi Rahu (Isakannu)	1964—	— 28
5. Osvald Ellermaa	1954—1979	— 25
6. Helve Pärt (Heinsaar)	1962—1987	— 25
7. Anne Archipov (Oeselg)	1967—	— 25
8. Alice Raud (Käspert)	1925—1949	— 24
9. Hele-Mall Kio (Kuigi)	1972—	— 20
10. Jakob Silla	1921—1939	— 18
11. Veera Mahlakas (Laur)	1975—	— 17
12. Alvine Laiapea (Kuusenthal)	1927—1942	— 15
13. Aino Suviste (Nebokat)	1949—1964	— 15
14. Eve-Mai Laurimaa (Mähar)	1978—	— 14
15. Naima Kadakas (Niit)	1952—1963	— 11

Viimase 25 aasta Valtu kooli lõpetanutest on kõrghariduse omandanud või taotlevad seda:

AVO LEHTLAAN
REIN ELLERMAA
KARIN KRUUSAAUK
MAILA OESELG
ÜLLE KENSAP
URVE RAHU
AITA KÕRTSINI
ANNE LOHK
SAIMA RANDJÄRV
ANTS KENSAP
VIIVE REIMANN
RITA JAAKSON
RIHO JAAKSON
SIIRI LAURIMAA
ANNE REIMANN
AILI NURMSALU
TARMO LUKK
MARE REIMANN
MARGUS VOLBRÜCK
MERLE MAASOO
AIVO SMITT
MAIU SUURMÄE
(praegu üllõpilane)
KAIDO LAURIMAA
PILLE PIIRIOJA
ÜLARI LUKK
ARNO LUISK
MAIMU NURMSALU
KATRIN KAURI
KATRE LINNAS
VELJO MIKLAS
HELI LUKK

ARGO RAHU
ANDRUS VAHER
HANNES PUU
EVELIN PRESS
REET SAATLA
KATRIN PARVE
JANE PUU
JANEK OSTASNIKOV
(praegu üllõpilane)
HAINER ÕUNAPUU
(praegu üllõpilane)
RAIT KÜTT
(praegu üllõpilane)
KAIRE KRUUSAAUK
(praegu üllõpilane)
INDREK RAHU
(praegu üllõpilane)
KRISTI NERO
(praegu üllõpilane)
ANNELI TREHEL
(praegu üllõpilane)
MARTTI RAAVEL
(praegu üllõpilane)
TOOMAS VAHER
(praegu üllõpilane)
MARGO RHEDE
(praegu üllõpilane)
MAREC FORCEL
(praegu üllõpilane)
ERMO LÖHMUS
(praegu üllõpilane)

Kooli rekordiomanikud kergejõustikus

MIDAGI, MIS ON JÄÄNUD AASTATEKS.

(kroonikameenutusi)

Kas kevad või suvi, sügis või talv — vana koolimaja kivitrepp ja kitsa koridor, vana klubihoone, kus soojas ruumis ootasid kas tädi Minni või onu Jühan; vihm, pori, lumi, jää — vahel sekka ka päikesepaistet — need on olnud teie spordiaastad Valtus, kuuekümnendate-kaheksakümnendate aastate koolilapsed.

Sportlastena palliplatsil, staadioni- või suusarajal on enam meelde jäänud Rein ja Enno Ellermaa, Uno ja Heino Brecher, Tarmo ja Ülari Lukk, Riho Kontkar, Andrus Vaher, Tõnno Linnas...

Anne Oeselg, Laine Schmidt, Maila Niitsoo, Ene ja Kaja Mustallikas, Kaie Kutsar, Maiu Suurmäe, Ulvi Illupmägi, Pille Piirioja, Raini Lilleste, Terje Saar, Reet Saatla, Evelin Press.

Meenub Indrek Rahu maleiaua taga vastast üle kavaldamas, Katrin Kauri, Argo Rahu, Valter Nõmmik, Tarmo Lukk, Alar Laurimaa — ikka mõtte-töös, kuidas vastane alistada.

Ise sporditeadmisi ja -oskusi jagama on asunud Laine, Pille ja Evelin.

Meenuvad Kilingi-Nõmme aastal 1977, kus lausa lämmatavas suvekuumuses suutsid meie kergejõustiklased maakoolide vabariiklikel võistlustel tulla II kohale; ja pingelised korvpallifinaalid aastatel 1982—83, kus meie tüdrukud tulid Eestis esikohale maakoolide korvpallivõistlustel.

Meenub palju ilusaid võistlusi, kuid ka raskusi, edu ja ebaedu spordialadel. Sellest jutustavad spordikroonika leheküljed. Neil on rääkida paljudest ja paljust. Nad jutustavad sellest, mida teie, Valtu õpilased, olete aastate jooksul suutnud.

Kehalise kasvatuse õpetaja aastatel 1963—1983

HELLE PIIRIOJA

POISID

Enno Ellermaa

10—11 a.	60 m	9,0	1967
	kuulitõuge	10.16 (3 kg)	1967
12—13	kuulitõuge	11.66 (4 kg)	1969
14—15	kuulitõuge	11.85 (5 kg)	1970

Tarmo Lukk			
10—11	kaugushüpe	4.08	1969
12—13	kõrgushüpe	1.30	1971
14—15	kaugushüpe	5.47	1973
	kõrgushüpe	1.75	1973

Ülari Lukk			
12—13	pallivise	59.00	1975

Harri Kopelmik			
12—13	60 m	7,9	1972

Margus Volbrück			
12—13	kaugushüpe	4.65	1974

Jaanus Loigom 14—15	60 m	7,6	1976
Vahur Kivi 10—11	kõrgushüpe	1,30	1980
Hainer Ounapuu 10—11	pallivise	50,50	1982
Heiti Vahtra 14—15	pallivise	75,34	1989

T Ü D R U K U D

Raini Lilleste 10—11 a.	60 m	8,9	1976
	kaugushüpe	4,10	1976
Mare Viltok 10—11	kuulitõuge	7,12	1972
12—13	kuulitõuge	8,39	1973
Kersti Mets 14—15	60 m	8,6	1968
Kaie Kutsar 12—13	60 m	8,6	1976
Kaja Mustallikas 12—13	kaugushüpe	4,40	1981
Ene Mustalikas 10—11	kõrgushüpe	1,20	1971
Ulvi Illupmägi 10—11	pallivise	36,10	1973
12—13	pallivise	50,00	1975
14—15	pallivise	52,50	1975
Evelin Press 12—13	kõrgushüpe	1,35	1981
Terje Saar 14—15	kõrgushüpe	1,40	1983
Laine Schmidt 14—15	kuulitõuge	10,68 (3 kg)	1968
Anne Oesalg 14—15	kuulitõuge	10,40 (4 kg)	1963
Maiu Suurmäe 14—15	kaugushüpe	4,71	1976

Vanade ajalehtede väljalõiked jutustavad

Juba keskpäeval hakkasid saabuma külalised. Klassiruumides oli näitus. Hardunult sirvisid keskikka jõudnud mehed-naised vanu klassipäevikuid ja eksamitööde kaustu, mis viisid taas noorusmaale. Ja kui kohtasid veel vana õpetajat, oli tunne, nagu oleksid taas kohmetu koolilaps.

Ohtul koguneti kooli õuele. Siin avati mälestuskivi Valtu kooli kasvandikele, kes andsid oma elu 1905. a. revolutsiooni ja Suure Isamaasõja päevil.

Siis mindi kolhoosi klubisse juubeliaktusele. Nii palju rahvast pole seal enam ammu koos olnud. Kõigile endistele õpilastele ja õpetajatele pandi

rinda lindikesed. See liitis veelgi ühtsemaks perekshallipäised vanakesed, väärikad töömehed ja sihvakad noormehed ja neid.

16. detsember 1967

MEIE OSVALD SAAB 60-AASTASEKS

1970. a. sügis. Taas kõnnib klassist klassi pikk ja sirge mees, vana vijulikast kaenlas ja taas kõlab I klassist laul «Teele, tee, kurekesed!». Armastus töö ja laste vastu oli kutsunud vana töömehe jälle hariduspõllule, kus ta on vagusid ajanud juba palju aastaid. Vana töömehe? Aastad näitavad tõepoolest, et OSVALD ELLERMAA saab 60 täis. Neist 36 on ta andnud ühiskonnale ja lastele.

5. november 1970. Kolleegid

AUKIRI AARE KÕRTSINILE

Aare oli eelmisel päeval saanud sünnipäevaks vibu. Nüüd läks ta koos sõbra Kaidoga tiigile seda proovima. Lastigi nooled lendu. Kaido ruttas neid ära tooma. Jää oli väga habras ja poiss vajus tiiki. Et hädakisa ei kuulnud keegi, ruttas Aare Kaidole appi, kuid vajus ka ise jäätükkide vahele. Siiski suutis ta lõpuks sõbra kõvemale jääle aidata ning ka ise välja ronida. See oli Valtu 8-kl. kooli I klassi poiss AARE KÕRTSINI, kes päästis nii oma sõbra KAIDO LAURIMAA.

1971. L. Tunnel

Sel päeval oli ilus ilm ning kokku oli tulnud päris hulk õpilasi. Tüdrukud pidid jooksmas 500, poisid 1000 m. D-kl. paremad olid ENNA VILTOK ja MARGUS PÄRT, C-kl. tublimad ENE MUSTALLIKAS ja VELJO LINAMAE, B-kl. — REET KÕRTSINI ja TARMO LUKK.

1. mai 1973. Reet Kõrtsini

Valtu kooli 15 nutikamat poissi-tüdrukut selgitasid, kes on kõige nupukam matemaatikas. 1. koha sai VALTER NÕMMIK VIII kl., 2. MARGUS VOLBRÜCK VI kl., 3. MARGUS PÄRT VI kl. Kõik kolm said autasu ja suure aplausi.

12. veebruar 1973

Teatrikuu üritusena korraldati rajooni koolide esimene kõnekooride võistlus. Nooremast rühmas võitis ja oli ka üldse parim Valtu kooli kõnekoor (õp. M. Külmoja). Valtulaste esitatud põimik P.-E. Rummo luulest pakkus tõelise elamuse.

12. märts 1974.

Väikesele maakoolile, kus ainult sadakond õpilast, on vabariikliku laureaadi tiitli võitmine iga-ahtes saavutus, mis jääb meelde aastateks.

Koolinoorte agitbrigadide ülevaatusel tulid Valtu õpilased kavaga «Leivaandja, ma tänan Sind» vabariigi laureaadiks. Valtu kooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja AINO KONTKAR valis luuletused, koostas tekstid, sobitas need lauludega tervikuks, õpetas kava selgeks. Nõu ja jõuga olid abiks pioneerijuht HELGI SUSSI, SAIMA TITT ja HELVE PÄRT.

19. mai 1977. Olo Allvee

Opilaskomitee suudab ainult siis midagi korda saata, kui kõik ta liikmed tegutsevad aktiivselt. Meie kooli omavalitsust juhivad õpilaskomitee liikmetena REET SAATLA (IV kl.), ARGO RAHU (V kl.), KATRE LINNAS (VI kl.), PILLE PIIRIOJA (VII kl.), AGUR LAURIMAA (VIII kl.), TIIA RUNGI malevanõukogu esimehena ja KAIDO LAURIMAA komsomolisekretärina.

16. detsember 1978. Agur Laurimaa

Pidulik avamine oli 28. detsembril. Ilm oli külm, kuid sellele vaatamata külalisi ja sooje sõnu palju. Uudistati ja kadestatigi...

Aukohal istusid kooli endised õpetajad ja ehitajad. Valtulased oskavad lugu pidada nii oma mõdanikust kui ka praegu uut elu ehitada. Nii kool kui ka kolhoos on rajoonis esimeste seas. Ja küllap 'ka ehitajate «väga hea» innustab õpilasi püüdlema ainult sellele hindele õppima.

7. jaanuar 1978. E. Haabsaar

Palusin Valtu 8-kl. kooli direktorit KALJU RAHU isoomustada õpetaja VIIVI MAHLAPUUD. Ta tegi seda väga lühidalt: «Töökas, väga töökas. Kohusetundlik. Heasüdamlik!»

Praegu on VIIVI MAHLAPUU Valtu kooli bioloogia- ja keemiaõpetaja. Ta juhatab ka V klassi ja tegutseb algklasside pikapäevarühma kasvatajana. Niisama kohusetundlikult teeb ta ka suurt ning vastutusrikast ühiskondlikku tööd — juhib kuuendat aastat sekretärina kooli parteialgorganisatsiooni. Ja veel hoolitseb ta loodussõprade ringi eest, ringil on aga hea maine kaugemalgi kui oma rajoonis.

6. november 1980. Ülo Allvee

Lastevanemate komitee tegutseb tulemuslikult. Tänavune lahtiste uste nädal lõppes lastevanemate kohviõhtuga, kus arutati mitmesuguseid pedagoogilisi probleeme.

Nimetamata ei taha jätta õpilaskomiteed, uut omavalitsusorganit, kes õpetajate ning lapsevanematele toeks olnud. Õpilaste korraldada on kaks korda veerandis üldkoosolekud, kus arutatakse sisekorra, käitumise ja õppe edukuse küsimusi

10. aprill 1979. Ülo Allvee

Meie rajooni deklamaatoritel läks vabariigi koolinoorte etlejate võistlustel küllalt hästi. Märgiti ära KAIRE KRUUSAAUK, ARGO TERASMAA, KATRIN PARVE (juhendaja ANNE ARCHIPOV).

11. veebruar. J. Maa

1980. a. sügisel loodi Valtu koolis tootmiskasvatuse õppegrupid VI—VIII klassi õpilastele. Neid hakkasid juhendama kolhoosi peaspetsialistid. Algul olid need loomakasvatusest, taimekasvatusest ja mehhaniseerimisest, sel õppeaastal lisandusid veel ehitus, aiand ja koolieelikute kasvatus. Mehhaniseerimisgruppi juhendab kolhoosi tehnilise hoolemeister HEINI KÖRTSINI, ehitust AIMUR PAILK, loomakasvatust ALLI RUNGI.

11. mai 1982. Tarmo Mett

Kroonikat

23. MAI 1981 — UUE RÜHMA SÜND

Mina sain lippuriks. Küll oli tore lippu vastu võtta. Kui meil juba märgid rinnas ja kaelarätid kaelas, siis läksime puud istutama. Janeki isa tegi meist pilti. Küll oli tore päev!
GUSTAV KALDOJA

KUIDAS TULI VÕIT MÄNGUS
«OKTOOBRI LAPSED ON TULEVANE PIONEER»

Vastab RUTH SAATLA, 3. kl.

Mulle meeldis see mäng. Uurisid vastuseid küsimustele tähejuhtidelt ja klassikaaslastelt. Kõige raskem oli teha pisiraamat. Mul jäigi see tegemata ja pähe õppimata kooli hümn. Hümnini õpin ma kindlasti selgeks. Ma tahaksin, et meie tulevane õpetaja teeks samasuguseid mänge.

ÕHTU «VAHVAD MEHEPOJAD»

See klassiõhtu oli sellepärast huvitav, et selle tegid tüdrukud. Seal tantsisime polkat, nii et särk jäi selja külge. Mina sain lillekimbu tegemises 3. koha ja sain selle loosiga anda Õnnelale. Minu kõrval istus Kairi, kes oli väga lahke. Ta tõi mulle kogu aeg pannkooke moosiga. Selle eest tegin temaga lõputantsu. Õhtu lõppes 19.17.

MARTIN PREISMANN, 3. kl. 1990

KLASSIÕHTU «KAUGETEL MAADEL»

4. veebruaril oli meil klassiõhtu. Külla tuli Marguse isa. Ta näitas meile pilte ja jutustas Keskk-Aasiast. Pärast andsime talle lilled. Siis hakkasid võistlused tähekestevahel. Mina olin loodusesõber. Mulle jäi teine koht ja auhinnaks sain väikese kaardi ja käekella. Iga oktoobrilasest ametimees pidi valmistama ette õhtut sisustava ülesande. Vahvad olid Urmase pildi joonistamine, Reeda pildiviktoriin, Lauri pildi kokkupanek, Jane televisioonisaade, Kaupo teatevõistlus, Jaanuse võtmevõistlus, Inga naljamäng. Kui võistlused läbi said, siis tantsisime. Me sõime palju head. Klassiõhtu jääb kauaks meelde.

TERJE SAAR, 3. kl. 1978

«ÕNNESEENED» KALLISKIVIDE MÄE
VALLUTAMISE EEST PREEMIAREISILE

1. aprill 1987, 3. kl.

Pirita lillepaviljonis oli huvitav. Seal oli õnnebassein, kuhu sai kopikaid visata ja midagi soovida. Ma viskasin ka 10 kopikat ja soovisin.

ANDRES OJASALU

Seal oli nii palav, et kasski oli pikali maas.

EERO SEPMAN

Me käisime ka poes, kus müüdi viinereid. Viinerid said meie nina ees otsa.

TIINA TAMME

Me otsime baarist kokteili ja jäätist. Pärast bussis õeldi meile, et me oleme väga viisakad lapsed.

AIVO EDEL

MAIEELNE PUHKEÕHTU 1984, 3. kl.

Mulle oli see natuke raskem kui teistele, sest ma ei tea, kas kava kõlbas.

GUNNAR LÄLL

Tore oli tantsida ja viktoriini eest saime küpsisepaki.

SIRET PAILK

Kõige toredamad olid Egoni, Gunnari, Aldo ja Martti näidend.

TIIT TREIEL

Kui ma tüdrukutega alguses tantsisin, hakkas mul pea ringi käima.

RAUL KESKÜLA

Mul ei jäänud ükski tants vahele. Ma laulsin ja luuletasin seal.

MARJU PIHLAKAS

Mulle meeldis see pidu väga. Kõik tantsud tantsisin ära. Priiduga tantsisin 2 või 3 tantsu. Siret ja Egon tantsisid kogu aeg.

VIIVIKA REHE

KÄISIME ESINEMAS TELEVISIOONIS

Ansambel, mille moodustasime I klassis, hakkas õppima kahehäälsed laule. Ükskord saime teada, et televisioonis hakkab toimuma üks uus saade, mis kannab pealkirja «Laste lauluvõistlus». Ka meie hakkasime selleks ettevalmistusi tegema. Algul toimus Raplas konkurs, kus valiti välja parimad. Konkursist osavõtjaid oli palju, kuid ainult üksikud pääsesid televisiooni. Meie ansambel esines lauludega «Kodule» ja «Aastaaegade ringmäng». Meile oli suureks üllatuseks, kui saime teada, et ka meid on arvatud paremate hulka ja meilgi on võimalus ükskord kaamerate ees esineda. Ka Siiri pääses oma lauluga «Tiiu, talutütrekene» televisiooni. Meie ansambliis laulsid Siiri ja Anne teist häält, Reet ja Helle esimest häält.

Klassikroonikast. 1966 REET KÖRTSINI, III klass

65 AASTAT NÕUKOGUDE ARMEED

Tähistasime armee aastapäeva poistele korraldatud kontserdiga. Eriti meeldis kõigile Keila lahingu lavastus ja telesaade. Enne 23. veebruari tehti salajasel küsitlusel selgeks kooli kõige viisakam, targem, tugevam, puhtam ja sportlikum poiss. Kontserdi lõpus tervitasime kogu kooli poisse piduliku venekeelse läkitusega. Iga poiss sai mälestuseks sellest päevast kaardi ja kommi, mille nad muidugi kohe ära söid. Kinkisime oma klassi tüdrukutega igale 8. kl. poisile lille.

Kõige, kõige tugevam — URMAS PÄARMA 8. kl.
... ilusam — JANEK OSTASNIKOV 5. kl.
... puhtam — KAUPU KAURI 8. kl.
... targem — ALAR LAURIMAA 6. kl.
... sportlikum — TONNO LINNAS 7. kl.
... viisakam — ANDRUS LUKAS 4. kl.

Kõiki neid autasustasime lõvimedaliga.

Klassikroonikast TERJE SAAR 1983

SÕJAMÄNG

Meil toimus 16. oktoobril sõjamäng. Oli tore, ainult jooksma pidi liiga palju. VIII klass võitis tordi, meie saime küpsiseid. Minul läks püss pooleks, sidusin selle paelaga kinni. Kui oli miinide otsimine, ajas Kaie kogu aeg peale, et miinid on Sõeru Miili maja juures. Meie jooksime talle järele. Lõpuks leidsime õige koha üles, aga teised olid juba seal ja lahendasid uut ülesannet. Meie morset ei osanud. Meile öeldi ette. Siis jooksime nii, kuidas jalad võtsid sinna, kus olid kaks poissi. Ühel neist oli kiri põues. Saime uue ülesande — tuli vaenlaste moonaladu kahjutuks teha. Seal olid Sirlu ja Merle. Nemad ajasid meid sealt minema. Olime kõig mossis ja turtsusime, et olime kaotanud. See oli meile erakordelt õnnetu päev.

Klassikroonikast. 16. oktoober 1975. ORVI VIILVER.

VI klass

Omaloomingut algklassidelt

FILE JA TÄNA

Elasin Lõuna-Hiinas, kui see lugu juhtus. Me elasime ema ja isaga oma majas. Ja kujutage ette, mis seal siis juhtus. Minu voodi all magas tiiger ja toas oli mets. Selles metsas kasvasid potid ja pannid ning riis, mida me pulkadega söime.

HELEN PIIR 3. kl.

KAART LÄKS KADUMA

Elas kord kaardipere. Ja kujutage ette — äss läks kaduma. Ruutu läks teda otsima. Ja läks ka ärtu emand. Tekkis suur segadus. Aga äss istus ise lossis.

ANU VAHTRA 3. kl.

TÄNULIK LAMP

Elas kord lamp ja lambi sees oli pirn. Aga see pirn oli läbi juba. Kord pani Jaak lambile uue pirni sisse. Ja lamp oli selle valguse eest poisile eluaeg väga tänulik.

MAURI SOPP 3. kl.

PUU

Metsa serval kasvab puu,
teda taevast vaatas kuu.
Mõtles kuu: «Kui kena puu»
ja tal naerule läks suu.
Metsatööle läks meil Matti,
metsatööle läks ka Kati.
Puu nad maha saagisid,
oksad maha laasisid.
Puust jäi järele ainult halg,
aga lastel punas palg.
Pärast halg neil hüppas ahju,
halul poidud soojast kahju.

PILLE PIIRIOJA, 2. kl. 1974

MAIAS NÕID

Elas kord üks maias nõid,
kes päevad läbi kalu söi.
Ta ise neid püüdmäs käis,
püüdis, kuni korv sai täis.
Kodus ootas teda väike nõiapöju
ja nõid sõitis luna seljas koju.
Kodus koos nad kalu praadisid
ja rasva pannil kraadisid.

MARGOT MÄOKAS, 3. kl. 1980

SEE OLI IMELISELT ILUS... VÄIKE LEPATRIINU

Ükskord ma nägin, kuidas väike lepatriinu mööda rohu-kõrt edasi läks. Ta ei olnud tavaline lepatriinu, vaid pistike, armas ja hästi ilus. Vahepeal jäi ta peatuma, tegi paar tiiru kohapeal ja läks edasi. Võib-olla läks ta oma koju ema juurde? Ma jälgisin teda hulk aega, aga lõpuks sirutas ta oma väikesed tiivad laiale ja lendas ära. On ju olemas palju putukaid-mutukaid, aga see lepatriinu oli kõige ilusam.

HUVITAV PÕRNIKAS

Ükskord aias peenraid rohides leidsin põrnika. Tal olid kuldsed triibud selja peal, natuke karvased koivad ja pea oli tal roheline. Isa ütles, et see on maipõrnikas. Põrnikas liigutas ennast, tatsas siis natuke edasi ja jäi seisma. Küllap oli ta veel pikast talveunest unine.

SÄASK

Sääsk on väike putukas, aga tema hammustus on väga valus. Pärast sügeleb see koht nii väga, nagu oleks terve parv sääski hammustanud. Kui sääsk tuppa tuleb, siis on käed varsti sääsekuplaid täis. Isegi lehmale on valus, kui sääsed teda purevad. Imestama paneb see, et suured loomad ja inimesed nii väikest putukat kardavad. Oma terava nokaga hangib ta toitu ja kaitsneb ennast vaenlaste eest.

MERLE VEESALU, 2. kl. 1986

VALTU LEHT Toimetaja AARE HINDREMÄE

Toimetus: EE3500 Rapla. Tel. 62 745
Trükiarv 400. Maht 1 trükipoogen.
Tellimise nr. 2647. Rapla Trükikoda, Kalda 2.